

Пушкіне: раритети на Кудрявській

За 15 цигарок відомий київський антиквар і мистецтвознавець Яків Бердичевський виміняв на Євбазі книжку «Оперативна хірургія», яку подарував Наполеону його лікар Сабатьє. Саме це видання стало одним із найцінніших раритетів столичного Музею Олександра Сергійовича Пушкіна (6 червня 1799 р. – 10 лютого 1837 р.). Його відкрили в травні 1999 року – напередодні святкувань двохсотліття з дня народження поета. Основою експозиції стала багатюща приватна колекція згаданого Якова Бердичевського, яку він, збираючись їхати до Німеччини, подарував місту. З єдиною умовою: створити пушкінський музей.

Лише через 12 років було виділено невеликий двоповерховий особняк на вулиці Кудрявській, 9. Її поетична назва (здавна там густо розгалужувалися дерева) асоціювалася зі знаменитими кучерями геніального лірика. Та вибрали будинок (вивершений 1882 року за проектом архітектора М. Іконнікова) насамперед тому, що в ньому минуло дитинство Михайла Булгакова (до речі, автора п'єси про Пушкіна). Так через століття мовби поєдналися долі двох майстрів слова.

«Сонце російської поезії» лише двічі сягнуло в Києві. Та цього було достатньо, щоб до сьогодні творилися найрізноманітніші легенди. І про те, як непогамовний петербуржець, викупавшись у Дніпрі, захворів на запалення легенів (достеменно правда), і про те, що неординарний гість неначебто зупинявся в будинку на розі вулиць Грушевського та Садової (міф і досі увічне пам'ятна табличка на стіні приміщення). На Кудрявській тоді ще молодий автор в'їдливих віршів про вельмож (зокрема, й царя Олександра I) не бував, та весь відреставрований особняк – ніби з пушкінської епохи. У стилі ампір витворено інтер'єр цегляного помешкання (причлкова стіна дерев'яна), оновлено й опоетизовано кожен його найпотаємніший куточок – здається, що в ошатних, з колонами, білих-пребілих залах (три на першому поверсі, дві – на другому) ось-ось полинуть звуки ліри, яку любив і все життя возвеличував класик світової літератури. Скрізь – унікальні книжки й гравюри XIX століття, вишукані давні меблі та антикварні речі, зокрема письмове приладдя, вишите бісером портмоне, маленька похідна праска, шкіряний гарпапник...

– Ми пишаємося багатьма експонатами, зокрема 28 із 33 прижиттєвих видань пушкінських творів, надто ж – сімома рідкісними окремими випусками роз-

ділів роману «Євгеній Онегін», а також статуєткою поета, – розповідає директор музею Наталія ТІШАЄВА. – Її 1837 року створив скульптор Олександр Теребенюв з «бісквіту», тобто суміші подрібнених мінералів. Неоціненний примірник журналу «Современник» (над ним працював Пушкін) із дозволом цензора Крилова. Серед інших раритетів – дослідження про Україну французького мандрівника Боплана, яке побачило світ 1660 року, фоліанти з бібліотеки Катерини II, книжки, помережані автографами друзів Пушкіна... Щороку, до дня народження поета, в музейному дворіку розквітають півонії. Вони мовби з нами і взимку, коли вшануємо пам'ять геніального поета. Сподіваємося, що десятого лютого з Німеччини зателефонує Яків Бердичевський і, за традицією, процитує невмирущі пушкінські рядки: «Я памятник себе воздвиг нерукотворный...».

Микола СЛАВИНСЬКИЙ.
Фото Ольги ПРОКОПЧУК.

